

ภูมิอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่ตั้งและอาณาเขต

พระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดในภาคกลาง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ 75 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 2,547.62 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง ลพบุรี และสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

ภูมิประเทศทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำและลำคลองหลายสายไหลผ่าน จึงเหมาะสำหรับการทำนาและเพาะปลูก

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมในช่วงฤดูฝนทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาออกเป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต่ำสุด

พระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง 3 ด้าน คือ ทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูงทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูง จึงมีอุณหภูมิต่ำสุดและมีความชื้นสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 28.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.8 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดในรอบปี โดยอุณหภูมิสูงสุดที่เคยตรวจวัดได้ 40.6 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2541 ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวที่สุดในช่วงเดือนธันวาคมและมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 10.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2557

ฝน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำและมีพื้นที่ไม่ค่อยกกว้างขวางนัก ทำให้ปริมาณฝนต่างกันไม่มาก ปริมาณฝนรวมตลอดปีของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1,000 - 1,200 มิลลิเมตร เว้นแต่บริเวณบางพื้นที่ของอำเภออุทัยที่มีปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ 800 มิลลิเมตรหรือน้อยกว่า โดยฝนที่เกิดขึ้นเป็นฝนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝนเป็นส่วนใหญ่ และบางปีในช่วงฤดูฝนนี้อาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือใกล้เคียง ทำให้ฝนตกเพิ่มขึ้นอีก

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนัก และลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ โดยพายุดีเปรสชันดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุไซร่อนที่มีถิ่นกำเนิดจากทะเลจีนใต้เป็นส่วนใหญ่ โดยในช่วงฤดูฝนเคยมีพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากใต้ฝุ่น "เอลซี" เคลื่อนผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2515 และพายุดีเปรสชันซึ่งอ่อนกำลังลงจากพายุไซร่อน "คิม" เคลื่อนผ่านเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2526

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494 ถึง 2556 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้งหมด 5 ลูก และขณะเคลื่อนผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนกรกฎาคม 1 ลูก(2494) เดือนกันยายน 3 ลูก (2506,2515 และ 2528) และเดือนตุลาคม 1 ลูก (2526)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจวัดของสถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา (กลุ่มงานเกษตร) (ประมาณละติจูด $14^{\circ}32'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ}44'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 8 เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆวันละ 8 เวลา คือ 01.00,04.00, 07.00,10.00,13.00,16.00,19.00และ22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา (กลุ่มงานเกษตร) ม.13 ต.ท่าเจ้าสนุก อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา 13130

ศูนย์ภูมิภาค สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา

หมายเหตุ

- สถิติภูมิภาคที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 18 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2536 - 2553
- สถิติภูมิภาคที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556